

Hitler ubija po Gorenjskem

Nasilna izseljevanja so Slovence zadela v živo. Prva posledica je bila — beg v gore. Številni "ubežniki" v gore — in njihov pogum za aktivni odpor je pospeševala posebna propaganda, ki se je z bliskovito naglasi razširila po deželi. Propaganda je prepričevala ljudi, da bo skoraj konec vojne in da je že blizu čas, ko bodo mogli Slovenci z uspešno aktivno nastopiti proti zasedeni oblasti, ki so tako kruto posegle v mirne slovenske kraje z namenom, iztrgati slovenski narod. Ne samo "ubežniki" v gorah, tudi tisti, ki so ostali v dolinah na svojih domovih, so se navduševali med seboj, da se je treba pripraviti za aktivne nastope proti nasilni nemški zasedeni oblasti.

Propaganda je bila tako uspešna, da je ljudstvo splošno upalo na konec vojne v zadnjih dneh leta 1941. ...

V noči med 27. in 28. julijem je bila izvršena ali vsaj poskušana — prva sabotažna dejanja na zasedenem ozemlju. S tem se je začela nova doba za Slovence na Gorenjskem pod Hitlerjem.

Nemška zasedbena oblast je bila, da bo treba samo pravilno nastopiti, pa bo odpor Slovencev v kali zadušil. V resnici pa ni s strogostjo dosegla nobenega učinka. O tem se bomo nadaljnje čitanja pričujoče poročila lahko sami prepričali.

Nemška oblast je objavila v slovenskem in nemškem jeziku naslednji proglas:

"BEKANNTMACHUNG"

Komunistični elementi so v noči od 27. do 28. julija izvršili sabotažna dejanja, ali vsaj poskušali izvršiti. Pri tem sta bila sabotažnika od policije aretirana. Da se prepreči nadaljnja podobna dejanja, izdajamo naslednje uredbi, ki postaja obadalnjega je prepovedano, da na vsem zasedenem ozemlju od 10. ure zvečer in 4. jutraj naprej iz hiše. Kdor bo zasačen v tem času izven svojega doma, ne bo ostal na poziv varnostnih organov, bo ustreljen.

Policijska ura za gostilne, kavarne itd., se določuje za ob desetih zvečer. Podaljšanje policijske ure je nedopustno. Tudi kmetje morajo najkasneje do desetih zapreti.

Tovarniška podjetja, kjer se obdeluje nočno delo, naj izmenjavajo delavne ure tako, da delavci ne bodo bili na cesti od 10. ure zvečer in 4. jutraj naprej.

28. julija 1941.

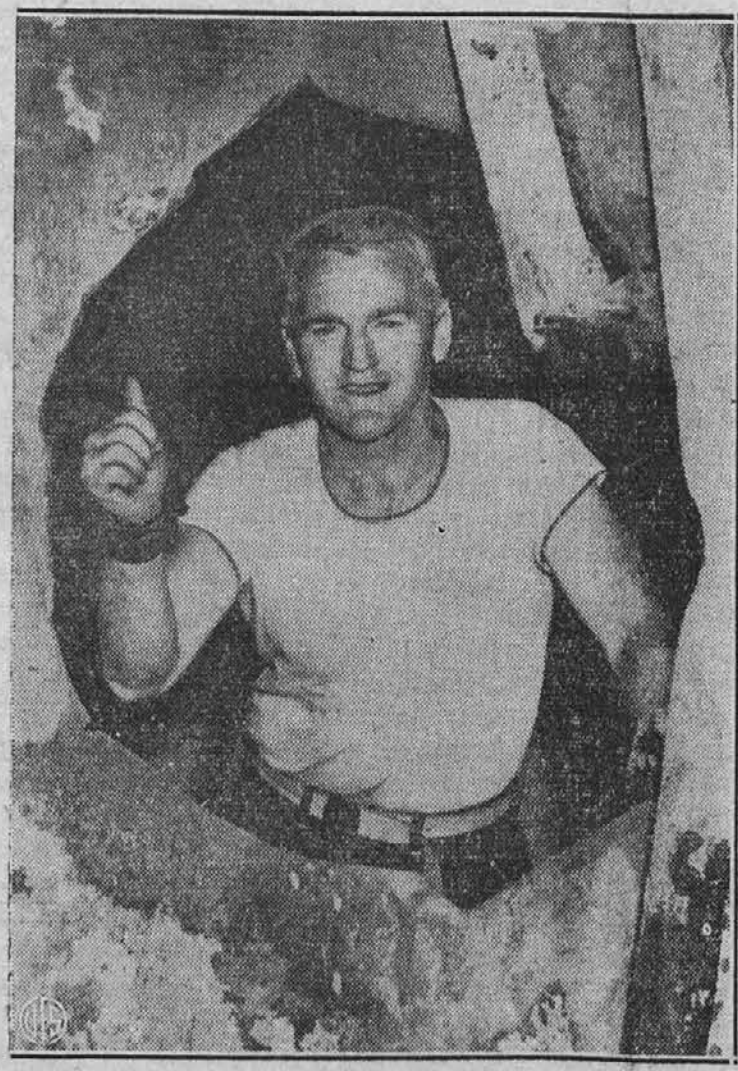
KUTCHERA, načelnik civilne uprave.

Predpisov tega razglasa so se morali vsi strogo držati, tudi kasneje so začeli Nemci kaznovati in se niso več držali policijske ure. Kmalom bodo tudi Slovenci prestrogo predpise.

Prav tako je bilo že prepozno in nemška strogost ni mogla zadostiti. Odpor Slovencev je bil že prepozno in nemška strogost ni mogla zadostiti. Odpor Slovencev je bil že prepozno in nemška strogost ni mogla zadostiti.

1. avgusta so "ubežniki" v Gorenjskem okraju. Isti dan je bil zaseden okraj do terorističnih nastopov. Kontrolni je bil zasilni most v Radovljici, ki so ga po zasedbi napravili. Tudi most na

Kadar torpedo buti v ladjo



D. W. Caldwell iz Clinton, Ky., mornar na neki pamtovski ladji gleda skozi luknjo, ki jo je napravil nemški torpedo v njegovo ladjo. Kljub veliki "rani," pa se ladja ni potopila. Osem mornarjev je bilo takrat ubitih. Ladja je pa že popravljena in je zopet na morju.

Kratke vojne in druge vesti

WASHINGTON. — Predsednik Roosevelt bo v ponedeljek poslal kongresu spomenico glede splošnega položaja v deželi, glede kontrole cen in vseh faktorjev v zvezi s tem, vključno vprašanje delavskih razmer. Zvečer pa bo govoril na radiu narodu.

WASHINGTON. — Mornariški oddelek poroča, da je samcata ameriška podmornica v zahodnem Pacifiku potopila neko japonsko ladjo, potem pa izstrelila tri torpede v neko japonsko podmornico.

WATERTOWN, N. Y. — Daniel Cahill, star 78 let, bivši župan v tem mestu, je zadavil z vrvo svojo ženo, kot trdi, ker je bila slabega zdravja.

WASHINGTON. — Urad za kontrolo cen je postavil cene od 12. aprila za vso hišno barvo, enamel, varniše, barvo za zunaj in znotraj hiš. Odredba stopi v veljavo v sredo.

WASHINGTON. — Okrog 5. maja bo švedski parnik Drottningholm odpeljal iz New Yorka oziroma diplomate in konzularne uradnike. V zameno za te bo osiše izpustilo ameriške diplomate, ki so zdaj še v Evropi.

WASHINGTON. — Leo Crowley, varuh inozemske lastnine, je prevzel vso zalogo Schering Corp. iz Bloomfield, N. J., lekarniško podjetje. Ta firma, ki je bila pod nemško kontrolo, je izdelovala mnogo kemikalij, ki so potrebne v vojni industriji.

DETROIT, MICH. — Tajna policija je prijela nekega Maksa Stephan, ki je obdolžen, da je skrival nekega nemškega častnika, ki je pobegnil iz jetniškega taborišča v Kanadi.

Nov grob

Včeraj zjutraj je umrl v mestni bolnišnici rojak Anton Rodica, star 63 let. Stanovanje je pri Turkovih na 16011 Waterloo Rd. Doma je bil iz vasi Šmarne pri Sežani, odkoder je prišel v Ameriko pred 35 leti. V stari domovini zapuša tri brate: Josipa, Janeza in Franceta ter sestro Uršulo in Ano. Pogreb bo v sredo popoldne ob dveh iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152. St.

Priporočila barvo

Smrekhar Hardware, 6112 St. Clair Ave, priporoča gospodarjem, da si nabavijo novo Kem-Tone barvo, ki je zlasti dobra za barvanje sten in stropov. En galon barve, ki se zmeša z vodo, da en galon in pol barve. Cena je \$2.98 galon.

Sestanek za relief

Nocoj se vrši v starem poslopju SND sestanek slovenske sekcije za rusko vojno pomoč. Odborniki in drugi, ki so pripravljeni pomagati, so prošeni, da se udeležijo.

Vojna industrija bo potrebovala 13,000,000 delavcev drugo leto

Iskreno voščilo!

Včeraj je obhajal Hitler svoj 53. rojstni dan. Kakor milijoni drugih, mu tudi mi iz vsega srca želimo, da bi bil to njegov zadnji rojstni dan na tem svetu. Če se bo vso neskončno večnost pekel za vse muke, ki jih je prizadel narodom, pa še ne bo zadostil vsem krivicam.

Z BOJNE FRONTE:

FRANCIJA. — V istem času, ko je novi premier, Pierre Laval, govoril po radiu francoskemu narodu, da je edini spas Francije v objemu z Nemčijo, so nemške oblasti ustrelile 30 Francozov, katere so vzeli iz konfinacijskih taborišč. Ustrelili so jih, ker so neznanci raztrili vlak, pri čemer je bilo ubitih nekaj nemških vojakov.

FILIPINI. — Japonci so včeraj obstreljevali trdnjavo Corregidor z devet palčnimi topovi. Kroglo so ubile nekaj oseb in napravile nekaj škode.

RUSIJA. — Rusi trdijo, da so uničili Nemcem v šestih tednih 1,500 letal in to do 14. aprila.

AVSTRALIJA. — Ameriški in avstralski letalci so razbili Japoncem 40 letal na Novi Britaniji, otočju severno od Avstralije.

TOKIO. — Japonski bombniki so včeraj bombardirali zrakoplovne pristane v različnih delih Kitajske. Domnevajo namreč, da so ameriški bombniki, ki so v soboto napadli Japonsko, po napadu odleteli na Kitajsko.

Dr. Maček bolan v Kupincu

London, 17. aprila (brzojav Jugoslovanskemu Informacijskemu Centru). V zvezi s vestjo ameriške poročevalne družbe "United Press" o zastrupljanju dr. Vlad. Mačka, predsednika Hrvatske seljačke stranke in voditelja hrvatskega naroda so jugoslovanski vladni krogi v Londonu prejeli sledeče podatke:

"Poročila, ki jih je dobila jugoslovanska vlada v Londonu trdijo, da je dr. Vladko Maček, predsednik Hrvatske seljačke stranke bil izpuščen iz internacije in da leži težko bolan na svojem posestvu v Kupincu. Vstajne oblasti izvršujejo nad njim najstrožje nadzorstvo. Rodbina dr. Vladimira Mačka ne sme prihajati na obisk."

Končana stavka

Delavci v Steel Improvement & Forge Co, 950 E. 64. St. so šli včeraj na delo potem, ko so stavkali od zadnje srede. Unija je izjavila, da bodo delavci delali med časom pogajanj za novo pogodbo.

Seja demokratov

Seja Slovenskega demokratskega kluba 32. varde bo v sredo večer ob osmih v Turkovi dvorani na Waterloo Rd.

Puritan, Pa. — Dne 30. marca je umrla Marija Božič, stara 73 let. Rojena je bila v Trbovljah ob Savi in njeno dekleško ime je bilo Mrdavs. V Ameriko je prišla z možem leta 1899.

Načelnik odbora, ki ima nalogo preskrbeti delovno silo za industrijo, pravi, da bo zahteval spremembo v postavi obvezne vojaške službe, da bo dobil dovolj delavcev za vojno industrijo.

Washington, 20. aprila. — Paul V. McNutt, načelnik novega odbora, katerega naloga je, da preskrbi delavce za vojno industrijo in druga dela, ki so v zvezi s tem, je danes izjavil, da bo odbor vpeljal prioriteten sistem in da bo zahteval spremembo v postavi za obvezno vojaško službo z namenom, da dobi 13,000,000 delavcev, ki jih bo potrebovala vojna industrija drugo leto.

Dalje je izjavil novi načelnik te komisije, da se bo vprašalo tudi ženske, naj se prostovoljno registrirajo za delo v vojni industriji in sicer po okrajih, kjer se bo pokazalo pomanjkanje delavske sile.

Ko so ga vprašali, če bo ta odbor vpeljal obvezno delo za industrijo, je rekel: "To zaenkrat še ne bomo imenovali prisilno ali obvezno delo, ker upam, da se bo dovolj delavcev priglasi za potrebno delo prostovoljno."

McNutt je tudi ožigosal takozvano "ropanje" delavcev od strani nekaterih industrij, ki jemljejo strokovno izučene delavce iz drugih tovarnen. Tako postopanje je nesposobno, je rekel McNutt in v bodoče bo zapisana tozadevna klavzula v vojna naročila.

Načelnik McNutt sodi, da bo zaposlenih do drugega leta 13,000,000 delavcev v vojni industriji in ker bo poklicanih nadaljnih 2,000,000 moških v armado, bo nastalo pomanjkanje delavcev. Drugi milijoni bodo potrebni v kmetijah in pri transportaciji.

Na vprašanje, če bodo prisiljeni delavci, ki bodo zaposleni v tovarnah, kjer je zaprt delavnišca, stopiti v unijo, ni hotel odgovoriti.

Prva zmaga nad Japonci v burmeških oljnih poljih

London. — Angleški tanki in kitajska pehota so se zagnali skupno nad Japonce v severni Burmi in jim pod dvodnevnimi hudimi bitkami vzeli mesto Yenangyaung, kjer se nahajajo bogata oljna polja.

Japonci so se bili zagnali v ta sektor, da bi presekali zvezo med angleško in kitajsko armado. Kitajci so udarili z vso silo na Japonce ter s tem rešili več tisoč angleških vojakov, katere so imeli Japonci že obkoljene.

Vojne bonde so dobili

Na bazarju pri sv. Vidu so dobile sledeče osebe vojne bonde: za \$500 C. Koncilijska, 1548 E. 49. St., za \$100 St. Merhar, 1127 E. 66. St., po \$50 J. L. Menart, 18308 Hiller Ave. in F. Končan, 6512 Bonna Ave.

\$25 vrednosti bandov so dobili sledeči: F. Galon Jr., Ana Smole, John Lube, A. Petkovšek, F. Možina, društvo sv. Cecilije št. 37 SDZ, Wm. Hupscher, Mr. Gusse, Julia Kekič, Joe Zupančič, A. M. Kolar, Komin Drug Store.

Vsem tem se naznanja, naj ne hodijo nikamor po bonde, ker jih bo odbor sam dostavil vsakemu na dom.

K vojakom

V petek gre služiti Strica Sama John Sporar iz 18305 La Salle Road. Želimo mu vso srečo in zdrav povratek.

Laval pripoveduje narodu, da je usoda Francije samo ob strani osiše

Vichy, 20. apr. — Novi francoski ministerski predsednik, Pierre Laval, je danes govoril po radiu francoskemu narodu ter ga svaril, da je bila napoved vojne Nemčiji leta 1939 zločin in da ima zdaj Francija na izbero samo dve: ali zvezo z Nemčijo, ali pa bo uničena njena civilizacija.

"Naše mesto je danes samo z Nemčijo," je rekel Laval, "ki vodi gigantski boj proti boljševizmu, ki bi se v slučaju zmage, niti ne ustavili pred mejami Francije, ampak bi ji naprtili, s privoljenjem Anglije, vladno mehanizirano delavstvo in uničeno elito."

Mornarica je prevzela včeraj tri tovarne

Washington. — Mornarica je prevzela obratovanje treh tovarnen Brewster Aeronautical Corp., ki izdeluje bojna letala. Tovarne se nahajajo v Long Island City, N. Y., Newark, N. J. in Johnsville, Pa. Predsednik Roosevelt je ukazal prevzem teh tovarnen, ker je bilo mornariško poveljstvo nezadovoljno z njih upravo.

Unija v teh tovarnah je obdoličila vodstvo, da zaposluje veliko število nedržavljanov, toda ni znano, če je bil to vzrok prevzema tovarnen. Mornarica je izjavila, da zasebno vodstvo teh tovarnen ne garantira produkcijo zadovoljivega števila izdelanih letal.

Rusi poročajo, da njih topovi dosega jo Smolensk

Smolensk, kjer je bil glavni stan nemškega poveljstva za rusko fronto, že dosega jo izstrelki iz ruskih topov, trdijo poročila iz Moskve. General Zukov, ki je ubranil Moskvo pred invazijo Nemcev, je dosegel s svojo armado kraje 18 milj od Smolenska, ki leži 230 milj zahodno od Moskve. Ni pa znano, če je v Smolensku še vedno glavni stan nemškega vrhovnega poveljstva.

Rusi tudi poročajo o novih napadih ob reki Volkov, južno od Leningrada in o napadih na finski linijo med jezeri Ladoga in Onega.

Mesto bo prevzelo ulično

Kot naznanja mestni direktor postav, bo Cleveland prevzel lastnino ulične železnice prihodnji ponedeljek ali torek.

V bolnišnico

V Glenville bolnišnico se je podal in srečno preстал operacijo Louis Krainz iz 19151 Monterey Ave, Euclid, O

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 93 Tue., April 21, 1942

BESEDA IZ NARODA

Iz collinwoodske naselbine

Na belo nedeljo je priredila godba društva sv. Jožefa proslavo z izbranim godbenim koncertom. Članstvo in farani so napolnili dvorano Slovenskega doma do zadnjega kotička. To je važno. Fantje so s tem dobili novega poguma in delovali bodo z še večjo pridnostjo. Program, kot pripovedujejo posetniki, je bil izvrsten in kdor se je udeležil je bil zadovoljen.

V zvezi z koncertom in proslavo v naši naselbini je bil prihod glavnega predsednika KSKJ, sobrata John Germa, ki je prišel k nam iz daljne Colorade. S tem je naš celokupni naselbini dal priznanje. Brat Germ se je o naši godbi in društvu zelo pohvalno izrazil. Dal nam je novega poguma za nadaljnje delo.

Proslave se je udeležil tudi glavni tajnik KSKJ, sobrat Joe Zalar, imel je dolg in zanimiv govor, v katerem je poudarjal delavnost članstva z katerega pomočjo je društvo naraslo v dvajsetih letih, da je postalo največje slovensko društvo v Ameriki.

Na proslavi smo radi njegove boleznij pogrešali sobrata sedanjega društvenega blaginika Lawrence Leskovec-a, ki je bil nad polovico dobe dvajset let aktiven odbornik našega društva. Bil je tajnik, ter celih osem let društveni predsednik.

Največ uspeha je naše društvo doseglo za časa njegovega predsedništva. Z njegovo zmoglostjo in prirojenom miroljubnostjo je znal vselej začrtati smernice tako uspešno, da se je pokazal rezultat v izredno kratkem času. Marsikateri morebiti resen nesporazum je znal tako spretno urediti, da je za časa njegovega predsedništva vladala pri društvu in članstvu izvanredno lepa sloga. Njemu gre največ priznanja, da je naše društvo danes največje v Ameriki. Članstvo kod tudi soursadniki društva so se njega spominjali na prireditvi, ter mu želeli skorajšnjega zdravlja.

Radi velikosti v številu članstva imamo tudi izredno veliko članov vojakov našega društva. Z vsako ekspedicijo novincev je gotovo nekaj naših članov. V petek, 24. t. m., bo zopet odšlo iz naše naselbine večje število naših slovenskih fantov v ameriško vojaško službo. Med temi bo odhajal fant, član našega društva, sobrat Mike Anžlin. Vsi ga dobro poznamo, kot vzglednega in zavednega slovenskega fanta. Pogrešali ga bomo, posebno pri našem društvu je vedno rad pomagal pri prireditvah. Bil je zanesljiv in pošten. Želimu mu da bi se mu v vojaškem stanu dobro godilo in da bi se zopet zdrav in vesel povrnil med svoje sorodnike in številne prijatelje.

John Pezdirtz.

Kaj bi se bal!

Narod, narodi, zbudite se! To je sedaj klic od vseh strani. Še nekaj mesecev nazaj sem moral odločno nastopiti, na seji zastopnikov kulturnih vrtov v mestni hiši na rednemu mesečnemu zborovanju, ki je naneslo vprašanje na organizacijo kulturnih vrtov za njih delovanje in akcije. Nekateri zastopniki so nekje brali, da so vsake akcije narodov sedaj v teh časih baje prepovedane ali neumestne. To me je naravnost dirnilo, ker nisem mogel razu-

kongres dete komunistične stranke in kdor temu sledi, je ali sam komunist ali pa nevedna žrtev iste.

Če bodo šli kakšni slovenski zastopniki na ta kongres v Detroit, naj gredo v svojem in ne v narodnem imenu. Mi ne maramo madača na sebi, da se ameriški Slovenci zbudimo za pomoč Ameriki šele sedaj, ko smo ob njeni strani 100% že davno.

Danes ni čas, da bi se ameriški Slovani obdajali s zidom plemenske razlike. Danes smo vsi samo Amerikanci in kot taki vsi samo za eno: za zmago ameriškega orožja!

meti, zakaj da bi narodne skupine kot take, posebno še kulturne, ki so v Clevelandu pokazale toliko složenega doprinosa za mesto v ustanovitvi verige v številu 22 narodov in toliko kulturnih vrtov. V nastopu sem jim razlagal, da ne samo da smo tihi in da mirno živimo v nekem strahu, marveč, da začnemo glasno vpiti, kdo in kaj smo in s kom simpatiziramo. Navedel sem vzroke, radi katerih smo opravičeni, da se nas pozna in nas tudi gleda iz dika pravih Amerikancev, ki smo lojalni in požrtvovalni na strani Amerike v borbi, ki je za nas narode ista, kakor je za zmago v splošnem za celo Ameriko.

Dočim se je do tedaj na seji besedilo o brezpomembnih strahovih, se je duh zastopnikov prav kmalu spremenil in v ravno nasprotno misel. Zastopniki so dobili pogum in zaupnost v same sebe in posledice se že kažejo, da se bodo narodi začeli javno zanimati za prireditve, ki bodo bodrile svoje ljudi in poleg tega bodrile še druge, ki se imajo za Amerikane in vendar ne pripadajo k nobenim narodnostim.

V kratkem bo razglašeno med vsemi narodnimi skupinami, da se gre za probujenje narodne zavesti in pa za probujenje iz vse splošnega spanja k resnemu premišljevanju v kako resnih dnevih se naša dežela nahaja.

Narodi, ki so dospeli iz evropskih držav so bili zidarij Amerike. Ti narodi so prinesli v Ameriko kulturo in vse kar je v Ameriki danes nekaj vrednega; ti narodi naj bodo danes v Ameriki ponosni! Pa ne samo to! Ti narodi naj bodo tudi pozorni na svojo novo domovino, pripravljeno jo braniti! Treba je poudariti, da smo tako rekoč lastniki Amerike, da je to sedaj naša zemlja in lastnina, saj smo se ji zapisali kot dediči svoje matere. Če hoče kdo delati Ameriki kakšne preglavice ali ji kaj ukrasti, jo oškodovati, je to storjeno vsem, ki smo ameriški državljani.

Torej, ta vojska je naša vojska, napovedana je nam, mi smo jo dolžni braniti in zanjo iti v boj.

In, če to velja za vsakega posameznika kot takega državljanja, je za nas, ki se poleg tega zavedamo še svoje narodnosti in se znajo ponositi, smo mi kot taka celota še posebno dolžni, da se take, kot narod tudi pokažemo. Ako je bilo kdaj potrebno, je to potrebno sedaj. Potrebno iz mnogih važnih ozirov. Potrebno je že radi tega, ker je naša nova dežela Amerika v borbi na strani naše stare domovine! Že samo to je tako velik vzrok, da moramo na ves glas klicati za zmago demokratičnih držav, da se bo slišal naš glas onstran morja! Klic naših bratov na pomoč je tako velik, da ga ne more in ne sme preslišati nikdo, kdor ima srce in čut do domovine in bratov. Ako ne bi bilo drugega vzroka, je dovolj velik vzrok ta, da se dvignemo in da zakličemo: "Dovolj je že trpljenja in solz doprinese! Narod, ki ni ničesar zakrivil ne sme biti mučen, trpinčen in preganjan! Narod, ki se poteguje za njegove narodne pravice, ki so mu po Bogu dane, je opravičen in dolžan, da jih brani, če tudi do smrti! Mi stojimo kot njih rodni bratje za njimi in bomo storili vse, da jih pomagamo rešiti. Kar je njim drago in sveto, je to tudi nam!"

Narod, dvigni se! Nikar ne

dremaj, nikar ne spi! Berem dopise in članke, ki kličejo na prebujenje! Tem se pridružujem! Vabim se vas druge vse. Napišite kaj, izrazite se; pridite na zborovanja, na take prireditve da slišite govore in pojasnila, da se boste zdramili, dokler je še čas!

Zelo je v nesoglasju to, da ko se vabi in kliče ljudi na razne seje in posvetovanja, pa je tako težko katerega privabiti, taka mlačnost, taka brezbriznost, taka zaspanost! Vedite, da ni noben v tej deželi več in bolj dolžan kaj storiti od drugega.

Sinovi morajo v vojsko, isti niso nič bolj dolžni, da tvegajo svoje življenje, kakor smo vsi ostali ameriški državljani. Sinovi se ne gredo boriti za sebe, pač pa za nas druge. Ravno toliko je naša dolžnost, kot dolžnost posameznega vojaka. Vojak gre tja, kjer je zmožen, mi pa moramo biti zopet tam, kjer se nas lahko vporabi.

Ker smo pa pri tem še tako ponosni na narodnost in ker nas kot take poznajo in za nas vedo, je torej neobhodno potrebno, da se kot taki odzovemo in pokažemo vselej in povsod, kjer nas povabijo in kjer lahko moralno pripomoremo k temu, da se kot narod lojalne pokažemo.

V ta namen bomo v kratkem klicani in sicer ob več prilikah. Poklicani bomo na zborovanja in na prireditve in manifestacije. Pokažimo se še tudi v narodnih oblekah, da s tem pokažemo, da je v nas duh narodne zavesti in lojalnosti do Amerike, v kateri se nahajamo vsa leta v taki udobnosti.

Bodimo čuječi in pripravljeni, da se odzovemo vselej, kadar bomo povabljeni na programe, ki so v namenu, da v teh časih znjimi sodelujemo. Kdor se ne bo sedaj zanimal za narodno zavestnost, naj potem ne toži, da ni vedel za čas, ko je bila njegova dolžnost se pokazati.

V kratkem bomo pozvani od lige kulturnih vrtov, pa tudi od odbora, katerega je imenoval župan Lausche radi vojnih razmer. Bodimo čuječi!

Anton Grdina.

Borbe nad Beogradom

(Konec.)

Med temi pogovori smo zapazili dve letali, ki sta se iz Beograda bližali letališču. Bila sta dva Messerschmidta, samo čigava sta, ali naša ali sovražnikova, nismo vedeli. Čim sta se približala, sta začela streljati. Tedaj nas je bilo na letališču okrog dvajset; k sreči ni bil nihče ranjen in tudi letala niso zadeli. Mehaniki so imeli ukaz, da ne smejo polniti letal med zračnim napadom, temveč, da se morajo skriti v zavetišča, vendar se na to niso ozirali; polnili so letalo, govoreč: "Naj le napadejo, vseh nas ne morejo pobiti." Tedaj so se naši letalci v zraku že borili z nemškimi. Jaz sam sem videl, kako je neki naš pilot (pozneje se je pokazalo, da je bil to kapetan Savo Poljanec) napadel nemškega Stuko in ga zrušil v Pančevsko korito.

Ceprav so nemška letala prihajala val za valom, naši piloti niso odnehali. Ceprav jih je bilo manj in manj, so se dvigali in spuščali iz borbe v borbo in povzročali sovražniku škodo; mnogi so to plačali s svojimi življenjem. Naši višji častniki, ki so opazovali te borbe, so nam globoko pretreseni izražali svoje občudovanje. Sam vrhovni poveljnik letalskih sil, general Borivoje Mirković je objel nekega pilota, ki se je spustil na zemljo, ko je uničil sovražnikovo letalo in mu govoril: "Nikdar si nisem mislil, da imam tako požrtvovalne in hrabre pilote-lovce."

6. aprila je na prvem letu v borbi padel moj komandir, kapetan Milos Zunić, narednik vodnik Karlo Strben in podporočnik Dušan Borčić. Ranje-

ni so bili kapetan Savo Poljanec, rezervni poročnik Bojović (vnuč vojvode Bojovića), podporočnik Miodrag Bosković in neki narednik vodnik, ki se njegovega imena ne spominjam.

Boj je trajal še popoldne okrog štirih, ko sta padla dva pilota s pomožnega letališča v Sremskih ravninah. Nemci so bombardirali Beograd tudi ponoči, mi pa se ponoči nismo mogli boriti, ker nismo imeli letal za nočne borbe.

Borba se nadaljuje

7. aprila so Nemci bombardirali Beograd ves dan, vendar ne v skupinskih napadih kakor prvega dne, temveč v osamljenih letih, toda vedno pod zaščito svojih lovskih letal, ki jih sprva niso pripeljali s seboj, ker se niso nadejali tako močnemu odporu. Naše letalstvo, čeprav odkrnjeno, je dajalo neustrašen odpor. Tega dne je padlo mnogo naših pilotov, jaz sam vem za sledeče: kapetana Slavko Klavara in Zivica Mitrović, podporočnika Miodrag Aleksić in še neki Aleksić, čigar imena se ne spominjam, narednika Milivoje Bosković in Djordje Stojanović in mnogi drugi s pomožnih letališč okrog zemunskega aerodroma. Tuka j omenjam imena teh padlih borcev, omenjena z nesmrtno slavo, ker jih v domovini, kjer vlada sovražnik, ni mogoče dostojno počastiti.

V ponedeljek 7. aprila ob štirih popoldne smo odleteli v Sremsko Mitrovico z namenom, da tam prenočimo, vendar so nam okrog sedmih zvečer narobili, naj se vrnemo v Zemun. Ko smo se dvignili v višino tisoč metrov nad Sremsko Mitrovico, smo opazili v Beogradu silen požar, ki se je širil po vsem mestu. Ko smo se malo približali Zemunu, nas je zajel oblak črnega dima, prihajajoč od Beograda in nas začel dušiti. Komaj smo se spustili na tla, ker zaradi dima skoraj nismo videli pred seboj. Prenočili naj bi na zemunskem letališču.

V bombardiranem Beogradu

Bil sem v skrbih za svojo rodbino v Beogradu in zaprosil sem za dovoljenje, da jo obiščem. Odšel sem v mesto peš, čez savski most. Dočim Zemun Nemci sploh niso obstreljevali, morda iz obzirov do nemških naselbin v okolici, je Beograd nudi žalosten pogled, čim si prišel čez most v mesto. Levo, desno, kamorkoli ti je padel pogled, povsod porušene in zgorele hiše. Po ulicah trupa ubitih nesrečnikov, ponekod kar v kupih, žene in otroci med njimi. Nekateri sem si od blizu ogledal, pa nisem mogel opaziti nobene rane. Najbrž so mnogi bili ubiti zaradi silnega zračnega pritiska pri eksploziji hujših bomb. Iz okna neke pol porušene hiše je z glavo navzdol viselo truplo neke žene, ki je prejkone hotela skočiti skozi okno, pa se je nekam zataknila in obšla. Obrnil sem se proč od teh grozot in odšel na neko zvišeno mesto naše lepše prestolnice. Ogenj je požiral mnoge predele mesta, po večini take, kjer ni bilo nobenih vojaških naprav in poslopij, kjer je stanovalo samo civilno prebivalstvo. Na ulicah ni bilo žive duše. Bile so polne razvalin in povsem neprehodne, kajti hiše so se zrušile vanje in avtomobili, ki so jih lastniki puščali na cestah da si rešijo golo življenje, so zastavljali pot. Prizor je bil obupen, vsa pota neprehodna in nobenega upanja ni bilo, da bi se mogel prebiti do hiše moje rodbine. Kaj sem mogel, moral sem se vrniti in odhitel sem nazaj proti zemunskemu letališču.

8. aprila sem bil ves dan na letališču, a sovražnika ni bilo. 9. aprila ob petih popoldne je začel padati sneg in dobili smo ukaz, da ob pol šestih odletimo v Sremsko Mitrovico in tam prenočimo na pomožnem letališču. 10. aprila okrog poldne je priletelo nad letališče so-

vražno letalo in vrlo bomb, ki pa niso zadele in so padle na polje. Tedaj se je dvignil svojimi letalom narednik Miroslav Simić, dohitel sovražnik nad Fruško goro in ga sestrelil. Popoldne ob treh je pet letal, prav za prav Nemci, letali na svojih domovih letalnih stave, znamenje predaje.

Ob štirih popoldne je priletel Mitrovico priletela skupina viražnih letal tipa Stuka, ki sta dva dvakrat mesto, a ga ni streljevala, ker je videla zastave. Kar nas je osvojilo, vseh smo se dvignili s svojimi letali in napadli sovražnika. Kapetan Todor Gogić in narednik Dušan Vujičić sta sestrelila vsak svojega sovražnika. Jaz sem napadel svojega, vendar nisem dobro videl, kaj je vžgal ali ne. Mislim, da sem ga vsaj poškodoval, če ne zrušil.

10. aprila okrog šestih smo prileteli z nekega pomožnega letališča pri Indiji k Milutinu Grozdanoviću. Stajanj je bil tako utrujen, ni več mogel upravljati na tla. K sreči je bil pripravljen nam je bil ves dan letal s svojimi letalci v družbi tovarišev. Nemce, ki so obstreljevali, jo in železniško progo munom in Novim Sadom. Borbaha je izgubil mnogo tov, a tudi Nemci so imeli ke izgube.

Okrog polnoči med letom in enajstim aprilom je padati sneg, pomešan s padali in oblaki so se spuščali nizko. Sporočili so, da sedaj nam je znano, da je vestilo bilo napačno in da dala najbrž peta kolona, da Nemci iz odšli proti Sremski Mitrovici in da so sestrelili proti Rumi. Poslušajmo se, kaj bi. Bilo nam čisto malo, letala so bila škodovana, snežni metali je zastiral pogled. Vse smo mogli! Zažgali smo (Dajte na 3 strani)



Nekateri ljudje imajo usmiljeno in čuteče srce, samo do gotove meje. Priporočam, da nekateri pripovedujejo o nekem meščaku, ki je šel na pokopališče, da pogleda grob svojega brata. Pogledal ga je, nato pa je polni uri jadikal in gorko grenke solze po svojem pokopnem bratu. Ko je prišel domov, je opazil, da mu je nekdo na vratu nametnil ime nekega neposlušnega moškega in je videl, da je davno jokalo.

Toliko mu pa ni dalo, da je v iskal pravi grob in je iz važnega vzroka, kar je da je že vse solze potočil in krivda na bratu, ker ne bi pravem kraju.

Nekdo si je izposodil nekaj dolarjev ter mu je ljubil, da mu bo petek v drugi dan. Denar je bil, ko je zvečer legel v posteljo, začel premišljati. Bolj ko je misljal, bolj gotov je bil, da taka drugi dan ne bo mogel niti.

Vsled skrbi se je prebudil po postelji, pa ni mogel zaspati. Končno je vstal in se je odpravil do hiše svojega upnika, kjer je butanjal ob vrata in ga vtil pokoncu. Prišel je v hišo in ga ves nevoljen vprašal, da ga budi v tej postelji, da ga budi v tej postelji, da ga budi v tej postelji.

"Prišel sem, da ti povem, ne bom mogel jutri vstati v hišo. Vsled skrbi nisem mogel spati, zato sem prišel, da ti povem."

"Naj te koklja breme, vno upnik, 'kaj nisi mogel čakati do jutri! Prej je bilo, be skrbelo radi petaka, da se mene in zdaj se bova da metavala po postelji brez sa."

SATAN IN ISKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mays

Obležal sem za grmom, nič več mi ni nagajal indijanski "tobak." Duh ima le moč nad telesom in tudi nad nosom.

Kopita so zatopotala na pre-
riji, čul sem zamolkel udar-
nog, jezdec so poskakali iz se-
del. Dva rdečkarja sta prišla
v svet ogenjčka, eden je spoš-
ljivo zaostal za nekaj korakov,
drugi je stopil pred poglavar-
ja, da poroča.

Dostojanstveno je poglavar
pomolčal in končno znil:

"Pozna sta moja brata —

Daleč na jugu sta bila —"

"Da!"

"Do kam sta prišla?"

"Do Temnega dola in še da-
lje."

"Sta videla pašnike Nijor?"

"Ne."

"Pa pot k njim sta si dobro
zapomnila?"

"Poznavajo jo, kot da sva že
stokrat jezdila po njej."

"Je težavna?"

"Ne. Edino težavna bo pot
na Ploščad v canonu in z nje."

"Za bojevnike?"

"Ne. Za voz z ujetnikoma."

"Sta videla katerega od ni-
jorskih psov?"

"Enega samega."

"Kje?"

"Med Ploščadjo v canonu in
Temnim dolom."

"Odkod je prišel?"

"S severa."

"In kam je jezdil?"

"Opazovala sva ga. Domov
je jezdil."

"Je bil na naši poti?"

"Ne."

"Vaju je videl?"

"Ne. Skrila sva se mu."

"Ga nista prišla?"

"Ne. Zasodila sva, da je bo-
lje, če ga pustiva domov."

"Je imel bojne barve na
obrazu?"

"Ne."

Poglavar je spet pomolčal.

"Torej pot na Ploščad v cano-
nu in z nje je težavna za voz?"

"Pretežavna je."

"Misliš, da bi ne spravili voza
po njej?"

"Le s trudom in naporom."

"Uff —! Čul sem tvoje poro-
čilo. Poidita pa lezita k tovari-
šem!"

Oglednika sta odšla k potoci-
ču.

Mislil sem, da se bo poglavar
posvetoval s svojimi starejšina-
mi. Pa se ni. Vsi trije so spet
čisto molčali.

Čakal sem in čakal, — molča-
li so pa kadili, kadili in molčali,
da me je divja konoplja nevar-
no ščegetala po nosu. Že sem
vzvil, kaj bi počel, ko se je le
oglasil poglavar:

"Moji bratje so čuli poročilo
— kaj pravijo?"

Prvi je odgovoril:

"Uff —!"

In z njim je odgovoril drugi

čez nekaj časa:

"Uff —!"

In po precejšnjem molku je
povedal tudi tretji svoje mne-
nje:

"Uff —!"

In zadnji je bil še toliko zgo-
voren, da je pridjal:

"Poglavar naj prvi pove svo-
je mnenje!"

In poglavar je molčal.

In spet je minilo nekaj minut,
da je odgovoril:

"Ali mislijo moji bratje, da
je bil tisti Nijora oglednik?"

Najstarejši je odgovoril:

"Ne! Da je bil oglednik, bi
bil prišel k studentu in našli bi

bili njegovo sled. Pa nismo na-
šli nobene sledi, ko smo prispe-
li. Torej je bil drugje in ni bil
oglednik."

Na to duhovito logiko je od-
govoril poglavar:

"Moji brat je dobro povedal!

Pa sta prav storila naša ogled-
nika, da ga nista prišla?"

"Prav sta storila!" je spet po-
vedal najstarejši. "Če bi se ne
vrnil v tabor, bi Nijore zaslu-
tili nevarnost, če se povrne, pa ne
bodo zvedeli, da smo na potu k
njim."

Poglavar je pomolčal.

"Kaj pa če je bil le oglednik
—? Nijore vejo, da jih mislimo
napasti, le tega ne vejo, kedar
pridemo —"

Videli bomo, ali je bilo prav,
da ga nista prišla —"

Na pravi sledi je bil.

Nijora, ki sta ga srečala ogled-
nika, je bil res oglednik, tisti, ki
smo ga poslali od Črne vode k
Nagli puščici. Če bi ga bili Mo-
golloni tudi prišli, bi nam nič
ne bilo škodovalo, ničesar bi jim
ne bil izdal.

Poglavar je nadaljeval:

"In kaj pravijo moji bratje k
vozu?"

"V taboru bi bil moral osta-
ti!" je povedal najstarejši.

"Ko pa ujetnika ne znata jez-
diti —"

"Tudi ujetnika bi bili morali
pustiti v taboru!"

"In kdo bi ju bil stražil?"

"Pustili bi bili nekaj izkuše-
nih bojnikov doma."

"In tisti bi bili zadovoljni?"

"Popolnoma!"

"Tudi če bi bila prišla Win-
netou in Old Shatterhand k Beli
peči?"

"Ali misli poglavar Mogollo-
nov, da prideta tista dva v naš
tabor?"

"Da! Saj je čul moj brat, da
sta bila v pueblu, ki stoji ob Be-
li vodi. Iskala sta belokožca, ki
mu je ime Melton. Ušel jima je,
za njim bodeta prišla."

"Če najdeta njegovo sled —!"

"Tista dva najdeta vsako sled
—! Našla bodeta tudi Meltonovo
in prišla za njim. Naščuvala sta
Nijore, zato sem jima poslal
Meltona s petdesetimi bojvni-
ki naproti. Ako ju sreča, ju bo
prijel."

"In če ju ne sreča —?"

"Če ju ne sreča, prideta k Be-
li peči. Zalezovala bodeta tabor,
našla, da imamo dva bela
ujetnika, — in tudi dvajset, tri-
deset bojnikov bi jima ju ne
ubranilo. Osvobodila bi ju!"

"In prišla za nami —!"

"To je tisto! Zvedela bi, kam
smo šli."

"Velika nevarnost bi nam pre-
žala za hrbtom —!"

"Tisto spet ne! Preden bi nas
dohitela, smo opravili z Nijora-
mi in ju prišli."

Poglavar Mogollonov je res
zelo visoko cenil naše sposobno-
sti.

Žal je računal čisto napačno.

Prehiteli smo ga. Da je vedel,
kako blizu sem, bi ne bil samoza-
vestno nadaljeval:

"In zato smo morali vzeti ko-
čijo s seboj. Ujetnikov nismo
smeli pustiti doma, jezdit pa ne
znata."

Najstarejši je majal z glavo.

"Kako pa bomo spravili voz
na Ploščad v canonu —?"

"Bomo videli, ali je pot res
tako težavna."

Saj ni treba, da ga vzamemo
že kar s seboj. Jutri odrinemo ob
zori pa pustimo voz pri studen-
cu. Nekaj bojnikov bo zado-
stovalo za stražo. Sami pa pri-
spemo še dovolj zgodaj na Plo-
ščad, da si ogledamo prehod in
da popravimo pot, če je res pre-
čeka. In čez nekaj ur pride voz
z nami."

"Bomo utegnili tako dolgo ča-
kati?"

"Ne bomo se predolgo zamu-
dili. S tomahawkom se bo da-
la pot kmalu toliko razširiti, da
bo za voz dovolj široka."

Srečko Kosovel:

BALADA

Prišel je pevec slovenske dežele,
prišel je pevec v daljno tujino,
v strunah njegovih so pesmi drhte-
le v eno z radostjo in bolečino.

Pel je, kako so gozdički zeleni,
glej, pa se solza v očeh mu zasveti,
pel je o smrti, ljubezni in ženi,
o domovini ni mogel začeti.

"Poj nam, zapoj nam o naši deželi,
da nam nje sonce, nje zdravje zasije,
o kmečkih domovih, o pesmi veseli,
ki v noči se mesečni v polje razlije."

Močno srce je, močno in mlado,
krepko od upanj, od sile pogumno,
a ko je trudno (o čudo neumno!)
tiho zamislil se v tole balado:

"Tisočkrat tisoč, še več nas je bilo,
tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev,
tisočkrat tisoč ponižnih, boječih,
tisočkrat tisoč v prokletstvu tonečih,
tisočkrat tisoč z žolčem pojenih..."

Pa nam udarilo v desno je krilo,
pa omahnilo je in se zlomilo,
pa se še levo je uklonilo —
tisočkrat tisoč, še več nas je bilo.

Pel bi, kako so razšli se po sveti,
pa morala kri bi iz srca mi privreli,
bratje, ne morem vam pesmi končati,
smrt že prihaja, že je pred vrati...

Ženo mi vzela, vzela bolest je
in domovino... Zdaj hodim in gledam,
ko zvezde se vsipljejo v črno brezcestje...

Prišel je pevec slovenske dežele,
src se dotaknil z njenim spominom,
srca nalil nam z grenkim pelinom...

Svet postaja kratkoviden

Prav za prav bi se ne smel
nihče čuditi, da postaja svet
čedalje kratkovidnejši. To si je
lahko mislil že vsak, ki je
s svojimi očmi opazoval dogod-
ke zadnjih let. Pa ne gre za
politično kratkovidnost, tudi
dejansko je tako.

Čedalje večje število ljudi
nosi naočnike in sicer večinoma
naočnike zoper kratkovidnost.
V nekaterih deželah predstavl-
ljajo ljudje z naočniki celo tre-

tjino prebivalstva. Tako jih
imajo v Zedinjenih državah 45
milijonov, na Japonskem 20
milijonov, v Nemčiji 18 milio-
nov. Zanimivo je, da je število
kratkovidnih v germanskih de-
želah in na Japonskem (toda
ne na Kitajskem) po odstotku
znatno večje nego v slovanskih
in latinskih deželah.

Čokrat ni napisal niti ene
knjige. Njegova filozofija
nam je poznana le iz spisov
njegovega učenca Platona.

BORBE NAD BEOGRADOM

(Nadaljevanje z 2 strani)

malo letal, kar nam jih je še
ostalo in čez Rumo in Zemun
prišli v Beograd. Tu smo še v
petek, enajstega, bili priče, ka-
ko so naši podirali mostove med
Beogradom in Zemunom. Iz
Beograda smo se umaknili pro-
ti Sarajevu, upajoč, da bomo
ušli sovražniku. Toda v Sara-
jevu, so nas Nemci ujeli in od-
peljali. Posrečilo se mi je po-
begniti iz ujetniškega tabori-
šča in evo, sedaj sem v Ameri-
ki.

Splošni pogledi na našo
obrambo Beograda

Drugi naš pilot, poročnik C.
Miloš Jelić, ki je bil udeležen
pri državnemu povratku 27.
marca in je s svojim letalom v
trenotku, ko je bil odpor naše
vojske zlomljen, odletel iz Mo-
starja naravnost v Rusijo, je
med drugim dejal:

"Kakor vidim iz pripovedo-
vanja mojega predgovornika,
so bile borbe za obrambo pre-
stolnice hude.

"Prvo jutro je priletelo
nad Beograd 300 nemških le-
tal. Naša avijacija se jim je
ustavljala, vendar jim ni mo-
gla mnogo škodovati, kajti ce-
lo na zemunskem letališču smo
imeli vsega deset letal, a na
pomožnem letališču pri Fruški
gori 50 km severno od Beogra-
da okrog 25. Neka skupina pri-
bližno z istim številom letal je
bila pri Kragujevcu, okrog sto
kilometrov južno od Beograda.
Vse te edinice so imele nalogo
braniti pred zračnimi napadi
sovražnika ne samo Beograd
(ki so ga sicer na dan pred voj-
no napovedjo proglasili za ne-
branjeno mesto), temveč vsa
naša ostala vojaška in promet-
na središča na prostoru: okoli-
ca Beograda — Kragujevac —
Kraljevo — Valjevo, vseh letal
pa je bilo na razpolago okrog
šestdeset. Ker smo napad pri-
čakovali, smo našo malo letal-
sko silo razporedili. Zato je bi-
la naša zračna obramba za silo
nadmočnega sovražnika
manj važna stvar. Pri tem je
tudi treba vpoštevati, da so
Nemci neprestano spopolnjeva-

li in nadomeščali svoje zračne
edinice, mi pa nismo imeli no-
benih rezerv, da bi nadomesti-
li velike izgube v neenaki bor-
bi.

Ne morem se strinjati s tr-
ditvami, da so nemški letalci
pri svojem delovanju bog ve-
kako spretni. Pač pa so vedno
napadali s silno premočjo, zra-
ven tega pa so imeli odlična le-
tala, vedno pripravljena in ure-
jena za okoliščine boja in ob-
rambo nasprotnika. Če bi se
borili pod enakimi pogoji, prav-
ni ne dvomim, katera stran bi
zmagala. Čeprav smo bili pre-
magani, to ne pomeni, da se
nismo borili kakor so se oni. Po
uradnih podatkih je bilo v pr-
vih dnevih nemškega obstrelje-
vanja okrog Beograda sestre-
ljenih okrog 40 nemških letal,
naših pa petnajst. Točno števi-
lo sestreljenih nemških letal pa
je v resnici bilo mnogo večje.

Naša lovska letala so bila ne-
prestano v zraku, tako, da so
Nemci na našem letališču za-
žgali samo dve stari lovski le-
tali. Vsak naš pilot, če ni v bo-
jih padel, je sestrelil vsaj eno
sovražno letalo, nekateri tudi
dve. V kratkih dnevih naše
borbe na nebu so piloti po šest-
krat in sedemkrat na dan odle-
teli v boj in vračali so se na
letališče samo, če so bili ranje-
ni ali letala poškodovana, ali,
če jim je zmanjkalo streliva in
goriva.

Če se vzame v poštev, da je
maksimum, kar more pilot v
normalnih okoliščinah storiti,
da se dvigne z letalom dvak-
rat ali trikrat na dan, je mo-
goče najboljšo oceniti, kako si-
jajen je bil duh naše vojske in
kako nadčloveški napor naših
letalcev. Nekateri tuji dopis-
niki so se čudili, ko niso videli
naših letal nad svojimi hoteli v
Beogradu. To samo pomeni, da
ne vedo za način letalske ob-
rambe, ki pripoveduje obrambo
nim letalom prihajati v območ-
je protiletalske obrambe s tal;
protiletalskih topov in strojníc.
V času zračnih napadov so se
naša letala borila pred Beogra-
dom, pred obrambnim pasom
protiletalskega topništva.

V teh usodnih urah naše zgo-
dovine so naši letalci storili vse,
da pomagajo narodu in napa-
deni domovini. Da se niso va-
rovali dokazujejo številke. Od
desetih pilotov moje eskadrilje
so bili štirje ubiti, štirje težko
ranjeni in samo dva sta ostala
zdrava."

Poročnik Jelić je končal
svoje pripovedovanje razbur-
jen, spominjajoč se vsega, kar
je doživel, spominjajoč se svoj-
jih tovarišev, ki so pustili živ-
ljenja za obrambo domovine,
svojih dragih, ki danes trpijo
pod nasilstvom osvovitelca.
Naši mladi junaki ne morejo
ostati mirni in hladni. Njihova
edina želja je, da jim Amerika,
to skladišče demokracij, da
vsakemu po eno letalo, da se
vnovič dvignejo pod oblake in
maščujejo sovražniku za vse,
kar je zaradi njega pretrpel in
za vse današnje trpljenje ju-
goslovanskega naroda.

MALI OGLASI

Bara naprodaj

Malo rabljena in v dobrem
stanu bara se proda po nizki
ceni, dolga je 12 čevljev; pro-
da se tudi sink, register in show
case. Odda se tudi prostor,
pripraven za vsako trgovino.
1142 E. 66. St. (98)

Delo dobi

Išče se ženska, ki bi zjutraj
odpirala gostilno. Mora biti
stara nad 21 let. Plača po do-
govoru. Oglasi naj se na 7513
St. Clair Ave. (April 21, 24, 28, 30)

Mora prodati

VDOVA mora prodati svojo
7 sob hišo. Se prav lahko preu-
redi za dvodružinsko hišo. Fur-
nez, dve garaži. Blizu St. Clair
Ave., 1014 E. 71. St. Cena je
\$4,100. (95)

Dvorana se odda

Odda se Knausova dvorana
za se je, partije, bankete in
svatbe. Zmerna cena. Vprašaj-
te American Legion, 6131 St.
Clair Ave., Suite 3, ali pokličite
HENDERSON 6071. (93)

Perilo sprejme

Sprejemem perilo na dom. Kdor
želi zanesljivo perico, naj se
zglasi na 1132 E. 66. St. (95)

Čistimo in oživimo!

Obleke, preproge, odeje, kar-
pete, vse bolj fine robe, volnene
ali svilene, čistimo in oživimo,
da imajo isti pogled kot takrat,
ko so bile nove.

Shramba (cold storage) za
obleke in kuhovine (furs) sa-
mo 2 centa za en dolar zavarov-
valnine proti moljem, ognju ali
tatvini; plačate jesen, kadar jih
potrebujete.

Prihranite si 20 odstotkov,
ako sami prinesete. Pridemo tu-
di na vaš dom iskat. Pokličite
HENDERSON 7123.

Mervar's Dry Cleaning

Plant, Inc.

(Ustanovljena 1911)

5372 St. Clair Ave.

7801 Wade Park Ave.

(Apr. 21, 27, May 4, 11).

Lepa služba!

Službo dobi ženska za hišno
delo in kuho. Zelo lep dom. Pla-
ča od \$13 do \$15 na teden in vse
prosto. Vsako nedeljo popoldne
prosto in enkrat v tednu ves dan.
Ako bi se zanimala kaka ženska
izven mesta za to službo, naj pi-
še. Vozne stroške dobi povrnje-
ne, če bi prevzela službo.

John Potokar

6517 St. Clair Ave.

HE-4629

Cleveland, O. (97)



Preizkušena zdravila proti
glavobolu

MANDEL DRUG STORE

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50¢

Mandel's Headache Tabs

SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd.

CLEVELAND, O.

Pošljamo tudi po pošti

Priatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA

Prescription Specialists

Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

ENDICOTT 4212

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše
čevlje, pridite k nam. Vedno
prvovrstno delo. Popravljamo
stare čevlje ter imamo polno
zalogo finih, novih moških čev-
ljev. Cene zmjerne.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

(Tues. x)

PREMOG — COKE

Razvažamo po vsem Clevelandu. Vpra-
šajte za naš budget načrt. Pregled
furnezov zastoni.

WHITE WAY COAL CO.

3858 SUPERIOR AVE.

HENDERSON 6177

DAJEMO EAGLE ZNAMKE

Oblak Furniture Co.

TRGOVINA S POHISTVOM

pohištvo in vse potrebščine

za dom

RDEČA KOKARDA

ROMAN IZ VELIKE REVOLUCIJE

STANLEY WEYMAN

Samo Deniza se je brzdala: blede in trmasta je stala sredi sobe. Z naglim pogledom sem ošinil to sloko osebo v svetli halji, nato sem se obrnil v stran. Nisem se upal izreči misli, ki mi je vrtala po možganih. Saj je bila sama slišala.

Ona je izpregovorila namestu mene.

"Ali ste jim odgovorili?" mi je šepnila, gledaje mi naravnost v oči.

"Ne še," sem dejal in pobesil trepalnice. "Dali so nam minuto časa, da se odločimo..."

"Slišala sem," je odgovorila trepetaje. "Odgovorite jim."

"Ali, gospodična..."

"Odgovorite jim: nikoli! Nikoli!" je viknila z vročim glasom. "Brzo, brzo — ne dajte jim misliti, da se hočemo ukloniti!"

Vzlic temu sem se obotavljal, med tem ko je zunaj prasketal požar. Kar je bilo koncem koncev življenje tega lopova v primeri z njenim življenjem? Kaj je bil ta brezčasni človek, ki je toliko let izžemal siromake in oskrunjal nedolžnost, v primeri z njeno mladostjo?

"Gospodična," sem zamrmral naposled, ogibaje se njene pogleda, "uverjen sem, da niste dobro premislili... Odbiti to ponudbo je toliko kakor žrtvovati nas vse... ne da bi ga s tem rešili."

"Pač, premislila sem!" je odgovorila in nestrpnost trenila z rameni. "Premislila sem. Toda Gargouf je bil oskrbnik mojega očeta in služi zdaj mojemu bratu; če je grešil, je grešil na njuno ime. Zato je naša dolžnost, da vzamemo odgovornost nase. In tudi—kdo ve, ali vohče pride do tega?" je nadaljevala z bolestnim obrazom in ne nadno grozo v očeh. "Saj se ne bodo upali..."

"Kje je Gargouf?" sem vprašal osorno.

Pokazala je v kot za svojim hrbtom. Pogledal sem vanj — in toliko da sem verjel svojim očem. Človek, ki sem ga bil ostavil polnega obupne hrabrosti.



V BLAG SPOMIN

SESTE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA
BLAGOPOKOJNEGA SOPROGA
IN OČETA

David Wretschko

ki je preminil dne 21. aprila, 1936.

Dragi soprogi in ljubljani oče! Danes ob blagem spominu pete obletnice tvoje žalostni kličemo na Tvojem grobu: solza nam moči oko in rosi zeleno travo, katera krije naš ubegi up in nado. Snivaj v Bogu v tui zemlji do svidenja nad zvezdami!

Zalujoči:

SOPROGA in OTROCI

Cleveland, O., 21. aprila, 1942.

Posadil sem jo na klopico, stekel k oknu in stopil venkaj. Na prvi pogled se je zdel položaj še vedno tak, kakršen je bil. Vijoči se plameni, svetloba, iskre in oblaki dima, vse to je bilo neizpremenjeno. A že v naslednjem trenutku sem opazil, da požigalci ne tekajo več okoli ognja, ampak da se v gosti trumi gneto pred vrati in delajo na vse kriplje, da bi jih vtrli. Vpil sem nanje kakor iz uma, da bi jih zadržali. "Petit-Jean! Petit-Jean!" sem klical kovača po imenu. Toda v truscu me niso slišali ali pa me morda niso hoteli poslušati; in sredi mojega jalovega prizadevanja so se velika vrata razletela in množica je z zmagovalnim rjovenjem vdrila v grad.

Niti trenutka nisem smel izgubiti. Jadrno sem skočil nazaj in zgrabil za puško, ki mi jo je bil dal Gargouf; a kako sem osupnil, ko nisem videl pred seboj nikogar več! Hiša se je tresla od teptanja; zmagoslavni kriki so se že razlegali po stopnicah; v desetih sekundah je morala biti vsa divja tolpa nad nami. Toda kam je bila izginila Deniza? In Gargouf? In sluga, služabnice in kuhinjski dečki, ki so bili pravkar še tu?

Praznota okoli mene me je ohromila kakor moreč sen. Nato se je začel na stopnicah prvi topot težkih nog — in obenem se je oglašil rahel vzklík nekje na moji desnici. Takoj sem planil k vratom, ki so vodila iz tega prostora v levo krilo gradu. Še trenutek in uporniki bi me bili opazili; baš toliko da sem utegnil zakleniti vrata za seboj.

Dirjal sem iz sobe v sobo, dokler nisem zagledal odprtih vrat, izza katerih je uhajala luč. Tam, na koncu krila, sem našel begunce. V naglici svojega bega se niso bili spomnili, da bi bili zaprli vrata za seboj. V tem poslednjem pribežališču, v belem in zlatem markiznem budoarju, sem jih našel zdejče za zločencimi naslanjči in s cvetjem izveženimi blazinami. Sivilnina in dragocene drobnarije, na katere je padala klavna svetloba edine sveče, ki so jo bili vzeli s seboj, so dajale njihovim belim obrazom in v strahu razširjenim zrenicam še bolj pošasten izraz.

V svoji bojazljivosti so bili porinili Denizo v prvo vrsto — ali pa je bila nemara sama stopila v ospredje, ker se je nadejala, da pridem za njo. Ona me je prva spoznala in pomirila ostale. Vprašal sem jih, kje je Gargouf.

Nihče izmed njih ga še ni bil pogrešil in vsi vprek so se vzne-mirili, češ da je ubral isto pot kakor oni.

"Po tem takem ste šli za njim?"

"Da, gospod."

To mi je pojasnilo njihov beg, ne pa oskrbnikovega nestanka. Prav za prav mi ga pa ni bilo dosti mar, ker sem itak vedel, da se od njega ni nadejati pomoči. V brezupju sem pogledal okoli sebe; zdelo se mi je, da se še stolciči amorčki na oponi rogaajo naši stiski. Imel sem puško in v njej en strel: življenje enega človeka je bilo v mojih rokah. A kaj mi je to pomagalo? Še minuto, najdelj dve, pa bodo vrata vlomljena in vsa tolpa divjih zveri bo planila na nas...

"Oh, gospod — tajne stopnice! Ušel je po tajnih stopnicah!"

Kuhinjski dečko je zagibal ta klic. On edini je bil ohranil prisotnost duha.

"Kje so te stopnice?" sem vprašal.

Dečko mi jih je hotel pokazati, toda Deniza ga je prehitela. Vzela je svečo in me odvela nazaj, k dva ali tri črevlje širokemu prehodu, ki je vodil v sednjo sobo, ter odprla v zidu tega prehoda skrita vrata. Ko sem pomolil glavo naprej, sem zagledal nekakšno skrivališče in v njem pragove ozkih stop-

nic. Sree mi je zaigralo.

"Ali vodiš v vrhne nadstropje?"

"Ne, gospod: na streho!"

"Naprej!" sem viknil z brezumno nestrpnostjo. "Brž naprej! Tako pridobimo časa. Hitro, hitro. Že gredo!"

Zakaj slišal sem pokanje vrat na onem koncu, ki sem jih bil zaklenil za seboj. Vsak trenutek so se utegnili odpreti. S kraja, kjer sem stal, čakaje, da se begunci zvrste mimo mene, sem razločno čul njih hripavo kričanje in preklinjanje. Toda vrata so držala dobro ali vsaj dokaj dolgo. Preden so omagala, sem bil že na stopnicah in sem zaprl tajna vrata za seboj. Prijel sem se za krila ženske, ki je bila pred menoj — in lezel višje, čedalje višje v črno temo, po kateri je prhalo jata netopirjev. Preje nego sem pričakoval, sem stal ves zasopel in tresoč se na strehi sredi beguncev. Svetloba gorečih poslopj je obsevala nedaleč od nas veliko skupino dimnikov; rdečila je nebo nad našimi glavami in skratila listje oreha, ki je rasel malone do nas. Toda streho vse okoli nas in žlebove, ki so jo obrobjali, je odevala črna tema. Prasketanje ognja, tuljenje plamenov in hrup razdejavanja, ki je divjalo spodaj, nas tu niso več dosegali s polno silo.

Dih noči nam je hladil čela in jaz sem si vzel minuto časa, da pomislim in se oddahnem ter pogledam okoli sebe. "Ali je še kak dohod na streho?" sem vprašal v skrbeh. "Da, gospod, še eden."

"Kje? ... A ne, ostanite tu in čuvajte vrata," sem velel ter dal svojo puško slugi, ki mi je bil odgovoril. "Ta dečko naj gre z menoj, da mi bo kazal pot. Gospodična, prosim vas, ostanite tu."

Dečko me je odvel prav na konec strehe in mi je pokazal veliko loputnico v svinčeni ploški med dvema plogoma. Ta loputnica ni imela zunaj nikake zapore; toda v bližini sem opazil velik kup opeke, ki je bila menda ostala tam izza kakih poprav. Z vsa naglico sem jo jel prekladati na loputnico in dečko mi je pomagal. V nekaj minutah sva je nakopičila več ko sto kosov. Ukazal sem mi svojemu spremljevalcu, naj je doda še toliko; nato sem ga pu-

stil pri delu in sem se vrnil k ženskam.

Uverjen sem bil, da nam bo poslopje zgorelo pod nogami in da nam je umreti strašne smrti; a vendar sem dihal tu bolj svobodno, nego spodaj v markiznem budoarju, kjer mi je srce omagovalo od tesnobe. Tam sem v duhu že videl podivjane seljake, kako bodo planili na nas, na ženske, ki se bodo tuleč skrivale za naslanjči in kanapeji; tu, pod milim nebom, je bilo vsaj upanje, da poginemo v boju. Onkraj žlebov je zevala globina: tudi najmanj hrabremu izmed nas se ni bilo bati drugega kakor smrti. In mimo tega je bil naš pogin odložen, zakaj poslopje je bilo veliko in ogenj ga ni mogel zajeti vsega namah do vrha.

Tudi rešitev je še utegnula priti od kod. Zasenčil sem si oči pred svetlobo ter jel oprezati proti vasi in po cesti, ki vodi v Cahors. Čez kako uro je morala dospeti pomoč. Svit požara so gotovo videli več milj daleč; prepričan sem bil, da bo priganjal maščevalce k naglici. Tudi abbe Benoit je utegnil vsak trenutek prihiteti, če je le vedel kako sredstvo, da nas otme. Po tem takem je bilo še upanje.

A tisti mah se je oglašil stari sluga.

"Kje je gospod Gargouf?" je šepnil s pridruženim glasom.

"Oh," sem vzkliknil, "pozabil sem nanj."

"Na streho je zbežal," je nadaljeval stari, gledaje okoli sebe. "Ko smo prišli mi, gospod vikont, so bila ta vrata odprta."

"Nu, kje je tedaj?"

Ozrl sem se po strehi; bila je temna in sence dimnikov so ponekod ovirale razgled. Oskrbnik se je bil nemara skril kje v temi blizu nas — če se ni iz obupa strmoglavil v globino. A v tem je pritekel dečko, ki sem ga bil pustil pri opeki.

"Tamle je nekdo!" je dejal. Ves prestrašen se je oklenil starega sluga.

"To mora biti Gargouf!" sem odvrnil. "Počakajte me tu!"

Ne da bi poslušal ženske, ki so me zaklinjale, naj ostanem, sem oprezno krenil v naznačeno stran. Izprva nisem mogel ničesar opaziti; a kmalu se mi je zazdelo, da se nedaleč od mene, prav na robu strehe, ne-

kaj giblje. Ne vedoč, s kom imam opravka, sem se preblijal. In res — bil je Gargouf!

Kupujte obrambne bonde

Kupujmo obrambne obveznice

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki... Posluje že 49. leto

Članstvo 37,800 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, posrešeni in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtnine, razne poškodbe, operacije, protibolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanjdo dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, pritrudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.



NAZNANILO IN ZAHVALA

V bridki žalosti globoko potrta naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da smo za vedno izgubili preljubljeno in nikdar pozabljeno soprogo in mater

Apolonija Kerzicnik

ki je dne 18. marca, 1942 nanaglo izdihnila svojo blago dušo in za vedno zaspala. Doma je bila iz vasi Dane pri Ložu na Notranjskem. K večnemu počitku smo jo položili dne 21. marca, 1942 po opravljeni sveti maši v cerkvi sv. Vida na Calvary pokopališče.

Tem potom se želimo prisrčno zahvaliti monsignorju Rt. Rev. B. J. Ponikvarju za opravljene cerkvene pogrebne obrede.

Prisrčno se želimo zahvaliti vsem, ki so nam bili v tolažbo in pomoč na en način ali drugi v teh žalostnih in težkih dnevih, enako tudi vsem, ki so jo prišli pokropiti, vsem, ki so čuli in molili ob krsti in vsem, ki so se udeležili svete maše in pogreba.

Naša prisrčna zahvala naj velja vsem, ki so v blag spomin pokojni položili krasne vence ob krsti, vsem, ki so darovali za svete maše ter vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno pri pogrebu.

Iskreno se želimo zahvaliti članicam od podružnice št. 25 SZZ, ki so se udeležili skupne molitve ob krsti pokojne in za lepo udeležbo pri pogrebu. Posebna lepa hvala pa še onim članicam, ki so nosile krsto in jo spremenile in položile k večnemu počitku. Obenem tudi iskrena hvala St. Vitus Cadets, št. 25 SZZ za častno stražo večer pred pogrebom.

Iskreno se zahvaljujemo tudi pogrebniemu zavodu Josip Zele in Sinovi za vso prijazno postrežbo in za lepo urejen pogreb.

Preljubljena in nikdar pozabljena soproga in draga mati, ki si se morala za vedno ločiti od nas, ohranili Te bomo vedno v sladkem spominu in močno potrdi nad Tvojo veliko izgubo Ti želimo, da počivaš mirno v zasluženem počitku in lahka naj Ti bo ameriška zemlja ter večna luč naj Ti sveti.

Zalujoči ostali:

AUGUST KERZICNIK, soproga.
AMELIA, CHRISTINE in JOSEPHINE, hčere.
AUSTIN in ERNEST, sinova.
MARGARET MARY ANN, vnukinja, MAE, sinaha.
JOHN, zet.

Cleveland, O., 20. aprila, 1942.

New
Kem-Tone
Wall Finish

ZA BARVANJE STEN,
STROPOV... in PREKO
STENSKEGA PAPIRJA

Ne barvajte niti ene sobe v vaši hiši, dokler niste slišali podrobnosti o KEM-TONE stenski barvi, nova čudovita barva Sherwin-Williams! Je čisto drugačna kot navadne barve... prinese novo udobnost in ekonomijo barvanju. Oglasite se pri nas še danes!



NOBENE SITNOSTI S TO BARVO!



RAZREDČENA
Z VODO...



SE RADA
PRIME...



POKRJE Z
ENIM BAR-
VANJEM...



SE POSUŠI V
ENI URI...



NE DA NIČ
SMRADU...



SE LAHKO
OMIJE...



GAJON
zročena

Zmešajte 1 galon
z vodo in imate
1 1/2 galon barve.
Vas stane, v redu
za barvanje na
galon po \$2.98

NAJNOVEJŠE IN NAJLEPŠE BARVE!

SMREKAR HARDWARE

6112 St. Clair Ave.

HE 5479



SHERWIN-WILLIAMS PAINTS